

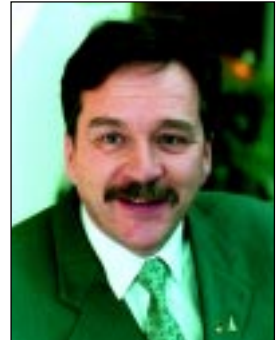

Kirkonpalvelija

3
2001

"Kun aikamme ihmisten maailmassa täyttyy"

Työsuojelu, osa hyvinvointiamme

Seppo Pyykkönen
Puheenjohtaja
Kirkonpalvelijat ry

Yhdistyksen puolesta on oltu viime vuosien aikana useasti tekemisissä työsuojeluasioitten kanssa. Työpaikkaongelmat, henkilöstösuhteet, kiusaamistilanteet ovat jäsenistön keskuudessa lisääntyneet. Asioita on järjestetty puhelimitse ja työpaikkakäynnein yhdessä SVTL:n kanssa. Työsuojeluorganisaatiot ovat olleet se virallinen taho, jos ratkaisuja ei ole muutoin saavutettu. Huomatkaa tuleva syksy, sillä nythän on aika valita seurakuntiin työsuojeluvaltuutetut. Olkaa aktiivisia. Yhdistyksen edustajana olen ollut kuultavana työryhmässä, joka valmistelee kirkon työsuojeluopasta. Siinä käsitelimme fyysikaalisten vaarojen tunnistamista, kemiallisten vaarojen, ergonomisia ongelmakohtia sekä tapaturmariskejä

että henkistä kuormittavuutta kirkonpalvelustyössä. Tämä työsuojeluopas on osa viime tupokierroksella sovittuja asioita.

Tämän hetken aikoja on seurakunnissa myös koulutussuunnitelman laatiminen työntekijöille. Etsikää niitä koulutuksia mitkä ovat tärkeitä työssänne ja sen kehittämisesssä. Koulutus kuuluu myös meille kirkonpalvelijoille.

Yhdistyksessä olemme järjestämässä alaosastojen toimihenkilöille koulutustapahtumaa myöhemmin syksyllä. Sopimus- ja neuvottelutoiminnan sekä yhdistyksen ja liiton ajankohtaiset asiat ovat mm. esillä.

On ollut erittäin mieluista vieraila eri puolilla Suomea alaosastom-

me tapahtumissa. Hallituksen jäseninä olemme valmiit tulemaan kertomaan sopimuksista ja kaikesta mikä ay-liikkeeseen liittyy. SVTL järjestää jatkuvasti myös koulutus-tapahtumia sekä perus- että jatkokursseja jäsenistölleen, toimintaan mukaan rohkeasti.

Olemme kaikki varmaankin saaneet viettää lämpimän ja toivottavasti myös virkistävän kesän. Näin syksyn koittaessa toivotan teille kaikille kuulaita syksyn päiviä ja intoa työhön kukin omalla paikallaan seurakunnissa.

Seppo Pyykkönen

Sisältö

Työsuojelu, osa hyvinvointiamme	2
<i>Seppo Pyykkönen</i>	
Kirkonpalvelijat ry:n opinto- ja koulutuspäivät Lappeenrannassa	3
<i>Kari Hartikainen</i>	
“Tulkaa, kaikki on jo valmiina”	4
<i>Seppo Häkkinen</i>	
Vaivaisukot – Tummatukka ja kirkonäijät	6

Työsuojelutoiminta työpaikalla	7
Työsuojeluhenkilöstön valinta toimikaudeksi 1.1.2002 – 31.12.2005	7
Alun tuntemuksia	8
<i>Arto Lapiolahti</i>	
Emäntä-siivooja, “kaikentekijä”	9
Kehitys kehittyä	10
Kuoleman kanssa kasvokkain	12
<i>Jaana Marjanen</i>	

Paniikki kirkossa	13
<i>M.P.</i>	
Alueyhdistysten neuvottelukunta Ahvenanmaalla	14
<i>Kari Hartikainen</i>	
Kultaisen ansiomerkin saajat vuonna 2001	14
Etukannen kuva: “Ruskapeili”, Credo Imagebank, Ismo Pekkarinen.	

Kirkonpalvelijat ry:n opinto- ja koulutuspäivät Lappeenrannassa 26. - 27.6 2001

SVTL:n suurimman jäsenyhdistyksen Kirkonpalvelijat ry:n opinto- ja koulutuspäivät pidettiin juhannuksen jälkeen kesäisessä Lappeenrannassa.

Päiville osallistui 170 henkilöä 75 seurakunnasta. Kesäpäivät aloitettiin totuttuun tapaan virrenveisuulla. Tervehdyksensä koulutuspäiville toivat Etelä-Karjalan alaosasto, Mikkelin hiippakunnan tuomiokapituli, Lappeen seurakunta, SVTL sekä Lappeenrannan kaupunki.

Varsinainen koulutus aloitettiin sielunhoidon ja työnohjauksen opettaja Keijo Toivasen luennolla Työnohjaus - "pelastusko" työssä jaksamiselle.

Sisälähetysseuran opistolla Piekämäellä, Jyväskylän kristillisessä opistossa ja Raudaskylän kristillisessä opistossa on aloitettu suntuion ammattitutkintoon valmistava koulutus. Koulutusta esittelivät pastorit Keijo Toivanen ja Riitta Komu. Suntuion ammattitutkinto-oppisopimuskoulutusta esitteli Pohjois-Karjalan oppisopimuskeskuksen koulutustarkastaja Jorma Pesonen. Puhheenjohtaja Seppo Pyykkönen oli mukana Opetushallituksen nimeämässä työryhmässä, jonka tehtävänä oli kehittää ja suunnitella suntuion ammattitutkinnon perusteet. Opetushallitus hyväksyi maaliskuussa 2000 ammattitutkinnon perusteet. Seppo Pyykkönen on mukana myös Opetushallituksen nimeämässä tutkintotoimikunnassa. Toimikunnassa on edustettuna työn-

antajat, työntekijät ja kouluttavat tahot.

Virkaehtosopimusasiat kuuluvat vuosittain koulutuspäivien ohjelmaan. Aiheista luennoivat kirkkoneuvos Risto Voipio ja toiminnanjohtaja Ritva Rasila.

Kesäinen risteily Saimaan saaristoon oli virkistävää vaihtelua luentojen välillä.

Yhdistyksen jäsenille luovutettiin seuraavat tunnustukset: suntuion ammattitutkinnon suorittaneelle Kaija Sinkkoselle yhdistyksen koulutustutkintopinssi, kultaiset ansiomerkit Osmo Nissille, Hämeenlinna, Jouko Leinikalle, Lappeenranta, Veli Rehnille, Saimaanharju, Perttu Hanhisuanolle, Saloinen, Valma Kiutulle, Oulu ja Tuomas Lemiselle, Ikaalinen.

Yhdistyksen vuosikokouksessa hyväksyttiin mm. vuoden 2000 toimintakertomus ja tilinpäätös sekä toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 2002.

Hallituksen jäseniksi valittiin Kari Hartikainen, Kuopio, varajäsenenä Hannu Korhonen, Kuopio, Matti Löppönen, Asikkala varajäsenenä Yrjö Leppänen, Lahti ja Kaarina Yli-Somero, Kihniö varajäsenenä Maarit Ilonen, Seinäjoki.

Kesäpäivien toinen päivä aloitettiin messulla Lappeen kirkossa, Messun toimittivat kirkkoherra Jorma Taipale, asessori Seppo Häkkinen ja kanttori Sauli Ruskeepää. Toisen päivän aiheina olivat mm. Kirkonpalvelijan käsikirja, jota esitteli Pauli Ylikotila Kirjapaja Oy:stä, kukkasidontaneuvonta opastajana puutarhuri ja sidonnan opettaja Lea Heiska sekä Pirjo Ruokosen esitelmä, jossa käsiteltiin mm. työpaikan ilmapiiriä, yksilönä olemisen oikeutta, muutokset ihmisen elämässä ym.

Yhdistyksen seuraavat kesäpäivät pidetään Vaasassa 25.-26.6. 2002.

Kari Hartikainen sihteeri

ONKO JÄSENYTTESI KUNNOSSA ?

Jos olet vaihtanut työnantajaa, olethan muistanut tehdä uuden jäsenmaksunperintäsopimuksen? Maksetut jäsenmaksut ovat ehtona mm. ansiosidonnaisen päivärahana saamiselle.

Ilmoitathan myös äitiys-, ja vanhempainlomasta, hoitovapaasta, pitkäaikaisesta sairaudesta, opiskelusta, asevelvollisuudesta tai muista palkattomista kausista liiton jäsenpalveluun. Näissä em. tapauksissa on myös hoidettava pienimuotoinen jäsenmaksu jäsenyytille. Jos epäroit, että jäsenyytesi ei ole ajantasalla, ota yhteys jäsenrekisterinhoitajaan, Riitta Vipuväjä-Lahti, puh. (09) 2290 0410.

Muistathan ilmoittaa hänelle myös osoitteen- ja nimenmuutokset !

”Tulkaa, kaikki on jo valmiina”

Asessori Seppo Häkkisen saarna 27.6. 2001 Lappeen kirkossa

Kirkko ja sakasti on minun lapsuudenmaisemani. Viisi kilometriä täältä Lappeen kirkosta Imatran ja Joensuun suuntaan sijaitsee Lauritsalan kirkko. Nykyistä kirkkoa edelsi samalla tontilla ollut Lappeen seurakunnan seurakuntatalo, josta tuli sitten Lauritsalan seurakunnan itsestäytettyä sen ensimmäinen, väliaikainen kirkko.

Tuo kirkko ja sen sakasti on minun lapsuudenmaisemani. Asuimme samassa rakennuksessa kuin missä kirkkosali sijaitsi. Makuuhuoneestamme avautui ovi lähes suoraan kirkon sakastiin. Isäni hoiti kirkon suntion tehtäviä ja minä pikkupoikana autoin häntä monet kerrat kolehdinkeruussa, ehtoollisvälineiden pesussa ja jos jonkinlaisessa tehtävässä. Erityisesti ehtoollispikareiden pesu on jäänyt mieleen, kun niitä kuivattaessa ahtaaseen pikarinkalkaan piti yrittää saada pyyheliinan kulma.

Samoin mieleen on syöpynt sakastin painava kassakaappi, joka oli pikkupojalle erityisen jännittävä. Kun lukko oli avattu, sai kääntää pyöreää kahvaa. Se oli vähillä voimilla hankala kääntää, vielä enemmän voimaa vaati oven vetäminen auki. Vieläkin voin tuntea nenässäni sen tuoksun, joka kassakaapista leijui.

Noista lapsuusvuosien kokemuksesta on jäänyt, paitsi lukkarinrakkaudesta kirkonpalvelijoita kohtaan, lisäksi sisimpääni vahva tunto siitä, että kirkon työssä ollaan palvelemissa. Kyse on palvelijan virasta. Tämän viikon evankeliumiteksti avaa syvän näköalan kirkon työhön

ja palvelustehtävään.

Isäntä oli järjestänyt suuret juhlat ja kutsunut sinne paljon vieraita. Kun pitojen oli tarkoitus alkaa, palvelija lähetettiin kutsumaan vieraat juhlaan. Vaikka palvelijan tehtävään kuului monenlaista työtä, tässä Jeesuksen vertauksessa hänen tehtävänä oli yksinomaan kutsua. Pohjimmiltaan tästä on kyse kaikessa kirkon työssä ja sen jokaisen työntekijän viranhoidossa.

Olemme kutsumassa ihmisiä Jumalan valtakuntaan, kuten tämän viikon aiheena on. Kun tuntio siivoaa kirkkoa, hän tekee työtä sen vuoksi, että ihmiset löytäisivät tien Jumalan yhteyteen. Kun emäntä valmistelee kirkkokahveja, hän tekee sen siksi, että seurakuntalaiselle avautuisi tie Kristuksen luo. Kun hautausurakoitsija kaivaa hautaa, hän tekee sen siksi, että saattoväki löytäisi yhteyden Vapahtajaan, kuoleman voittajaan. Kun vahtimestari järjestellee tuoleja, hän tekee sen siksi, että kokoontuva seurakunta voisi kohdata Jeesuksen. Tällaisesta palvelijan tehtävästä työssämme on syvimiltään kyse. Olemme kutsumassa Jumalan valtakuntaan. Se oli evankeliumitekstin palvelijan tehtävä ja se on meidän kutsumuksemme.

Viime vuosina ovat työssä jaksamisen kysymykset olleet yleisenä puheenaiheena varmasti jokaisen meidän työpaikallamme. Uupumuksesta on tullut usein kansantautimme. Syitä tähän on varmasti monia: työelämän muutokset, työ määrän ja -tahdin lisääntyminen, työyhteisön ilmapiirin kasvaneet

ongelmat jne. Luulen, että useimmat meistä olemme näitä muutoksia itse kokeneet, joko omassa työssämme tai työyhteisössämme tai kuulleet ja nähneet muiden työpaikoilla näin tapahtuvan. Silti ounastelen, että tärkein syy on merkitysten katoaminen, tietoisuuden häviäminen siitä, miksi teen työtä, mihin kokonaisuuteen työni liittyy, mikä tarkoitus ja merkitys sillä on.

Tätä kaikkea voisi kutsua sanalla työnäky tai kutsumus tai työmotivaatio. Jos se katoaa, en jaksa, vaan uuvun ja väsyn. Sen sijaan kutsumustietoisuus ja vahva työmotivaatio auttaa jaksamaan, vaikka muut olosuhteet tai oma vointi ei aina olisikaan parasta. Ja kun näin sanon, en tarkoita väärin ymmärrettyä kutsumusta, joka ajaa väsymykseen, vaan kutsumusta työn ja elämän tukena.

Evankeliumitekstin palvelijan tehtävä liittyy meidän tämän ajan kirkonpalvelijoiden työn laajempaan kokonaisuuteen ja antaa sille syvän merkityksen. Työmme tarkoituksena on kutsua Jumalan valtakuntaan. Vaikka työ on kuinka arkista ja tavallista, vaikka se toisinaan on jopa raskasta raatamista ja rutiininomaista suorittamista, olemme Jumalan valtakunnan palvelijoita kutsumassa ihmisiä taivaallisen Isämme luo.

Tässä on meidän kutsumuksemme. Ja se antaa voimaa, sillä emme ole omalla asiallamme, vaan palvelija on Herransa asialla. Ja hän, joka työhönsä kutsuu, antaa siihen myös voiman ja viisauden.

Palvelijan tehtävänä oli kertoa juhliin kutsutuille: "Tulkaa, kaikki on jo valmiina". Nämä ovat tutut sanat messusta, jossa ehtoolliselle kutsutaan juuri samoin sanoin. Evankeliuminjulistuksessa sanoilla on tarkoitettu samaa kuin Jeesuksen sanoilla: "Se on täytetty". Synti oli sovitettu, velka oli maksettu, Jumalan laki oli täytetty, iankaikkinen vanhurskaus ansaittu. Kaikki on jo valmiina. Meidän ei siis tarvitse tuoda mitään muuta kuin oma itsemme. Omia eväitä ei tarvita. Itse asiassa omien eväiden haaliminen Jumalan valtakunnan aterialle on enemmän kuin epäkohteliasta. Se on epäluottamusta Jumalaa kohtaan. Kaikki on siis jo valmiina. Yksin tuo pieni jo-sana on tässä tärkeä. Se viittaa ajassa taaksepäin. Jo pitkäperjantaina maailma muuttui: siitä tuli sovitettu maailma. Jo kasteessamme oma elämämme muuttui: meistä tuli Jumalan lapsia.

Tällaista kutsua me kirkon työntekijät olemme välittämässä. "Tul-

kaa, kaikki on jo valmiina". Mutta samalla me saamme itse noudattaa tuota samaa kutsua, myös tässäkin jumalanpalveluksessa. Itse asiassa se on meidän työmme suuri etuoikeus.

Työtoverini Jari Haavisto, seurakuntamestari Heinolan maaseurakunnasta, aina toisinaan kehuu työtään sillä, kuinka hän saa viikosta toiseen osallistua sanankuuloon ja ehtoolliselle ja hänelle oikein maksetaan siitä joka kuukausi. No, kyllä hänen pitää tehdä muutakin kuin istua kirkonpenkissä ja tulla ehtoollispöytään. Onkin tärkeää erottaa seurakunta työyhteisönä ja hengellisenä yhteisönä. Osa seurakuntiemme henkilöstöongelmista johtuu siitä, että tätä eroa ei ymmärretä tehdä. Silti työtoverini kehuisa on vankka perä. Me kirkon työntekijät saamme elää siitä evankeliumista, jota olemme toisille välittämässä. Joskus tuntuu, että erityisesti juuri kirkon työntekijöille tätä pitää teroittaa. Mekin tarvitsemme

armahdusta ja anteeksiantamusta. Meidänkin on tarpeen kuulla, että Jumalan eteen tullessamme meidän ei tarvitse tuoda muuta kuin oma itsemme. Ei silloin kysyä, ovatko alttarikukat ojennuksessa, kirkko siivottu, haudat kaivettu, kirkkokahvit keitetty, pikkukorjaukset tehty. Riittää, kun olet Jumalan edessä sellaisena kuin olet, hänen armoaan ja siunaustaan tarvitsevana.

Kun siis tänään alttarilta kuulet: "Tulkaa, kaikki on jo valmiina", niin muista, mitä se merkitsee. Sinun syntivelkasi on maksettu, Jumalan laki on täytetty, iankaikkinen vanhurskaus ansaittu. Kaikki on jo valmiina. Sinun ei tarvitse tuoda mitään muuta kuin oma itsesi Herramme ja Vapahtajamme eteen. Hän itse tahtoo palvella sinua, kirkonpalvelijaa. Hän armahtaa, hän siunaa, hän lahjoittaa uutta voimaa ja rohkeutta työhösi ja koko elämäsi.

Asessori Seppo Häkkinen

Kirkonpalvelijat ry:n opinto- ja koulutuspäiville osallistuneita Lappeen kirkon edustalla 27.6.2001.

VAIVAISUKOT – Tummatukka ja kirkonäijät

Pohjanmaalla on kirkon tai tapulin seinustalla usein puinen ukko-veistos, jolla on rinnassa reikä rahan antamista varten. Joillekin on rakennettu katos sateen suojaksi, toiset seisovat sateen ja auringon-paahteen armoilla ilman vähäistäkään suojaa. Useat ovat säiden piiskaamina menettäneet maalatut vaatteensa, joidenkin vaatetukselta on huolehdittu yleensä kirkon kunnostuksen yhteydessä. Sangen monilla on joko kädessä tai katoksessa köyhiä auttamaan kehottava maalattu lause. Monelta on jalka poikki ja ukko seisoo kainosauvaan tai keppiin nojaten. Useilta veistoksilta on ajan hammas nakertanut sormen tai koko kädenkin, joskus ovat kengät lahonneet.

Vuonna 1649 kuningatar Kristiina kehotti asettamaan köyhille rahoja kerääviä vaivaistukkeja julkisiin paikkoihin. Seurakunnat hoitivat tukkeja ja jakoivat rahat köyhilleen. Ukkoja nimitetään eri puolilla maata erilaisilla nimillä: vaivaisukko, vaivaispoika, fattiggubben, kirkonäijä, puu-ukko. Onpa Etelä-Pohjanmaalla myös ainoa säilynyt tähän tarkoitukseen tehty tyttöveistos. Vanhin vaivaisukko lienee Hauhon Bartimeus, joka luultavasti on 1600-luvulta. Nuorin on Luvian ukko vuodelta 1999. Seinälle ukko on nostettu, tai toisinaan pantu kirkkotarhan portille tai harmaakivimuurin viereen siksi, että se parhaiten tavoittaisi ohikulkijan katseen. Pohjanmaa on ukkojen valtakuntaa ja vähäisemmässä määrin niitä tapaa Pirkanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Muutama harva löytyy Itä- ja Etelä-Suomesta.

Mitä vaivaisukot ovat?

Katolinen kirkko on historiansa aikana kerännyt varoja erilaisiin tarkoituksiin. Kirkon keräyksiä siedettiin, sillä rahvas arveli kuoleman jälkeisen elämän olevan helpompaa

keräyksiin myöntymällä. Sota saraseeneja vastaan (1308) ymmärrettiin oikean uskon puolustamiseksi, ja siksi varojen keräys tähänkin tarkoitukseen ymmärrettiin tarpeelliseksi. Vuonna 1343 kirkko määräsi seurakuntiin pantavaksi keräyksiä varten onttoja uhritukkeja, jotka voitiin avata kolmella avaimella. Uhritukkiin käyttö ilmeisesti yhdistettiin myöhemmin anekauppaan. Ruotsi-Suomessa Västeräsin valtiopäivät (1527) kehotti poistamaan uhritukit, kunnes niiden väärinkäyttö loppuisi.

Minkälaista apua?

Vaivaistukkien ja -ukkojen kautta voitiin antaa rahallista tukea. Köyhänapu oli pitkälle 1900-luvulle saakka jauhojen, nauriiden, perunoiden tai muiden ruoka-aineiden sekä vaateavun antamista avustuksina. Tällaiseen tehtävään ei vaivaisukkoa voitu käyttää. Missä ukoista (tukeista) oli tehtävänsä täyttäjiksi, siellä niitä pidettiin kunnossa ja tarvittaessa uusittiin. Rannikkoalueiden suhteellinen rauhallisuus itäisempiin alueisiin verrattuna sekä taloudellinen ritteliäisyys ja sen vaikutus lähiympäristöönsä saattaa selittää sen, miksi vaivaisukkoja on eniten säilynyt Pohjanmaalla. Raha

on ratkaissut vaivaisukkojen säilymisen 1700-1800-luvuilla.

Nykyisin tehtävissään ahkeroin 107 vaivaisukkoa ja yksi vaivaistytö. Niiden hoito on joissakin paikoissa esimerkillistä, toisin paikoin kunnossapito on vuosiksi tai vuosikymmeniksi jäänyt tekemättä. Useita on ryöstetty moneen kertaan, niitä on kivitetty ja heitetty metsään tai järveen ja monet niistä ovat vaurioituneet lähes korjaamattomaan kuntoon.

Suurin osa vaivaisukoista on kansantaiteilijoiden tekemiä. Tämä ilmaisultaan voimakas kulttuuriperintömme kertoo suomalaisen kirvesmiehen taidosta veistävä puuhun pyyntö auttaa lähimmäistä. Suomen vaivaisukot ovat maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen ilmiö. Köyhäinhoito, vajava ja vaikea tehtävä, on vaivaispoikien ja -ukkojen muodossa saanut inhimilliset kasvot. Kulttuurimme ja yhteiskunnallinen ja sosiaalinen kehityksemme on tuottanut veistoksia, jotka herättävät kunnioitusta. Niiden häviäminen olisi korvaamaton menetys.

Teksti+kuvat: Kaija Saariholma: Vaivaisukot – Tummatukka ja kirkonäijät. Kustantaja Sarmala Oy/Rakennusalan kustantajat RAK, – www@sarmala.com

Työsuojelutoiminta työpaikalla

Työsuojelun tavoitteena on taata turvalliset ja terveelliset työolot ja tukea työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. On tärkeää, että fyysinen ja psykososiaalinen työympäristö ovat kunnossa. Työympäristön tilaa tarkkaillaan jatkuvasti, muutosten vaikutukset ennakoidaan ja epäkohdat korjataan. Työsuojelun merkitys ja arvostus työpaikalla määräytyvät johdon ja henkilöstön työsuojeluasenteiden perusteella. Jos työsuojelu on osa jokapäiväistä työntekoa, on helppo luoda työsuojelukäytäntöjä, joita henkilöstö noudattaa. Jos taas työsuojeluun suhtaudutaan vähättelevästi, aktiivisemmän työsuojeluhenkilöstön mahdollisuudet parantaa tilannetta ovat rajalliset. Tehokas työsuojelu on järjestelmällistä ja perustuu työpaikal-

la yhteistyössä tehtyihin suunnitelmiin.

Kuka työsuojeluasioita hoitaa

Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä. Jokainen on velvollinen ilmoittamaan työympäristössään havaitsemistaan puutteista esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle tai -päällikölle ja noudattamaan työpaikalla laadittuja turvallisuusohjeita. Jokaisen on tunnettava oman työnsä ja työympäristönsä vaarat ja tiedettävä, miten niiltä suojaudutaan. Jokaisen on myös tunnettava omaa työtään koskevat määräykset ja ohjeet. Työsuojelullisten näkökohtien huomioon ottaminen osoittaa hyvää ammattitaitoa. Se edellyttää myös, että jokainen saa tietää riittävän ajoissa työtehtäviensä ja työ-

paikkaansa koskevat muutokset. Esimiehellä on toiminnallinen ja taloudellinen vastuu ja päätösvalta työsuojeluasioissa. He arvioivat esitettyjen työsuojelutoimien ensisijaisuuden, päättävät toteutuksesta ja tarvittavista voimavaroista. Työsuojeluhenkilöstö tekee yhteistyötä esimiesten ja työntekijöiden sekä työterveyshuollon kanssa. Työsuojelutehtävissä toimivien tulee tuntea oma työpaikkansa ja sen työolot. Lisäksi he tarvitsevat perustietoja laajempaa työsuojelutietoutta voidakseen opastaa muuta henkilöstöä työsuojeluasioissa. Työsuojeluhenkilöstön keskeisiä tehtäviä ovat työympäristön arviointi, häiriöiden ja oireiden tunnistaminen ja niiden perusteella toimenpide-ehdotusten tekeminen päättäjille.

Työsuojeluhenkilöstön valinta toimikaudeksi 1.1.2002 - 31.12.2005

Seurakuntien ja seurakuntayhtymien (jäljempänä seurakunta) työsuojeluvaltuutettujen ja varavaltuutettujen sekä työympäristötoimikuntien toimikausi päättyy 31.12.2001. Seurakunnan henkilöstöä yhteistoimintajärjestelmässä edustavien työsuojeluvaltuutettujen ja varavaltuutettujen valinta 1.1.2002 alkavalle neljän vuoden toimikaudelle tapahtuu vaalilla, joka on toimitettava tämän vuoden marras-joulukuun aikana. Ajankohta ja paikka tulee määrätä siten, että mahdollisimman moni äänioikeutettu voi osallistua vaalitoimitukseen. Seurakunnassa, jossa asetetaan työympäristötoimikunta, on sovittava hyvissä ajoin ennen jäsenten va-

lintaa toimikunnan jäsenten määrää (Sopimus yhteistoiminnasta seurakunnassa, 12 §). Vähintään neljäosan jäsenistä tulee edustaa seurakuntaa työnantajana. Tällaisia edustajia ovat nelijäsenisessä toimikunnassa työsuojelupäällikkö, kahdeksanjäsenisessä toimikunnassa työsuojelupäällikkö ja kirkkoherra ja 12-jäsenisessä toimikunnassa työsuojelupäällikkö, kirkkoherra ja kirkkoneuvoston määräämä muu henkilö. Henkilöstön edustajina työympäristötoimikunnassa toimivat työsuojeluvaltuutetut sekä varavaltuutettujen ja pääsopijajärjestöjen asettamien luottamusmiesten yhteisessä kokouksessaan keskuudestaan valitsemat henkilöt.

Työsuojeluviikko

Vuoden 2001 Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviikon teemana on tapaturmien torjunta. Tavoitteena on tehdä Euroopasta turvallinen ja terveellinen paikka tehdä työtä vähentämällä työtapaturmien määrää ja vakavuutta. Viikon teema on "Menestys ei ole vahinko".

Suomessa viikkoa vietetään lokakuussa viikolla 43. Joka vuosi noin 5,500 ihmistä kuolee työtapaturmissa Euroopan Unionissa. Yli kolmen päivän poissaoloon johtavia työtapaturmia sattuu yli 4,5 miljoonaa, joissa menetetään noin 146 miljoonaa työpäivää. Tapaturmat ovat erityisesti pienten ja keski suurten (PK) yritysten ongelma.

Alun tuntemuksia liittosihteerinä

Aloitin SVTL:n liittosihteerin tehtävät tämän vuoden maaliskuussa. Olen kokenut uuden tehtäväni varsin monipuolisena ja haasteellisena. Työtoverit täällä toimistossa ovat auttavaisia ja todella mukavaa joukkoa.

Muutaman kerran olen jo käynyt yhdistysten tilaisuuksissa eripuolilla Suomea, nämä tilaisuudet ja kokemukseni niistä ovat olleet todella kaikki miellyttäviä ja itselleni antoisia. Olen huomannut, että tilaisuuksien järjestäjät ovat nähneet vaivaa sekä yrittävät tehdä kaikkensa tilaisuutensa onnistumiseksi ja, kun paikalla on runsas ja aktiivinen osallistujien joukko on se tietenkin aina paras tunnustus kaikille niille yhdistysten puuhahmisille jotka järjestelyissä ovat olleet mukana. Kokemukseni on näistä tilaisuuksista pelkästään positiivisia ja se aktiivisuus, jolla väki on ottanut osaa keskusteluun on lämmittänyt ainakin minun mieltäni kovasti.

Alkaneen syksyn aikana on jo tullut runsaasti kutsuja yhdistysten syyskokouksiin, mutta tilaa löytynee vielä. Se, että uutena liittosihteerinä kierrän paljon yhdistysten tilaisuuksia on varmasti paras tapa tulla jäsenistön keskuudessa tunnetummaksi ja ehkäpä yhteydenototkin ovat sen jälkeen helpompia. Näistä tilaisuuksista on ollut myös se hyöty, että niiden aikana tai sitten kahdenkeskisissä keskusteluissa on voitu yhdessä löytää ratkaisuja erilaisiin työelämän tilanteisiin tai ongelmiin. Yksi pääasioista on myös se, että tieto kirkon työelämään liittyvistä asioista kulkee molempiin suuntiin. Näin liiton työntekijöinä saamme suoraan kuulla jäsenistömme ajatuksia, sopimusratkaisusta ja niiden kehittämistarpeista. Toivon myös, että saan kunnolla perehtyä tähän la-

Arto Ahvenanmaan saaristossa.

jaan tehtäväalueeseeni ja jäsenistöömme jo heti alkuvaiheessa, jotta pystyisin hoitamaan tehtävääni hyvin.

Mielestäni SVTL:n rikkaus on sen monet erilaiset yhdistykset ja niiden vilkas toiminta sekä tietenkin kaikki aktiiviset ihmiset tehtävissään.

Ilolla olen muistellut myös niitä viimekesän Kirkonpalvelijat ry:n Opinto- ja koulutuspäiviä Lappeenrannassa. Niiden mukava läheinen ilmapiiri sekä tilaisuuden monipuolinen anti jäivät varmasti meille kaikille osallistujille pysyvästi mieleen. Kiitos vielä kerran, kun sain mahdollisuuden olla mukana hyvin onnistuneessa kesätapahtumassamme.

Opinto- ja koulutuspäivien yhtenä keskeisenä asiana oli kirkonpalvelijoiden ammattitutkinnon suorittamisen vaikutuksen huomioiminen palkkauksessa. Tämän ammattitutkinnon kehittämisessä ja opintosuunnitelman laadinnassa ovat käsitykseni mukaan olleet mukana niin työntekijöiden edustajat, kuin

myös työnantajaa edustavan Kirkon sopimusvaltuuskunnan edustus. On täysin perusteltua, että Kirkonpalvelijan ammattitutkinnon suorittamisella (ammattitaidon kehittämiseksi) tulee olla selkeä vaikutus, jokaisen tutkinnon suorittaneen henkilökohtaisessa palkkauksessa. Ei ole myöskään Kirkon kannalta oikein, että ammattitutkinnon suorittaminen ei tällä hetkellä ole millään lailla noteerattuna mm. Kirkon virka- ja työehtosopimuksen hinnoittelussa. Asialla on sikälikin kiire, koska ensimmäiset tutkinnon suorittaneet ovat jo täydessä työtuohussa. Ammattitutkinnon aikaansaaminen on ollut tärkeää kirkonpalvelijoiden ammatin arvostuksen ja työn laadun yhtenäistämisen ja kehittämisen kannalta.

Tulevalla sopimuskierröksellä on tähän asiaan mahdollisuus yrittää saada korjausta aikaan. Asian eteenemiseen täytyy kuitenkin koko ajan kiinnittää erityistä huomiota.

Alkanut syksy näyttää jo nyt varsin työn täyteiseltä. Liiton koulutusohjelmat pyörivät täysillä ja hallin-

non kokousrytmi on syksyn aikana melkoisen kiivas. Yksi tärkeistä syyskauden asioista on liiton budjetin ja toimintasuunnitelmien kasaaminen ja tekeminen sellaiseksi, että niillä voidaan turvallisesti mielin valmistautua alkavaan vuoteen 2002.

Liiton jäsenlehti **SVTL uutiset** on uudistunut melkoisesti. Toivottavasti lehtemme palvelee jäsenkuntaamme entistäkin paremmin.

Loppuvuodesta 2001 eli 1.11. – 31.12. välisenä aikana suoritetaan seurakunnissa **työsuojeluvaltuu-**

tettujen vaalit. Työsuojeluvaltuutetun vaaleissa on tärkeää, asettaa hyviä ehdokkaita ja olla mukana äänestämässä ja vaikuttamassa valintoihin. Työsuojeluvaltuutettujen työ on vaativaa ja arvokasta työtä joka mielestäni vaatii tuekseen myös hyvän koulutuksen. Liittomme pyrkii vastaamaan myös tähän tarpeeseen Seurakunnissa toimivien työympäristötoimikuntien työ on tärkeä. Toimikunnan kautta voidaan vaikuttaa mm. seurakuntien palveluksessa olevien henkilöiden työympäristön turvallisuuteen ja viih-

tyisyyteen.

Ehkäpä näin lopuksi vielä muutama rivi henkilötietoja itsestäni.

Nimi : Arto Lapiolahti

Perhe: Vaimo Marja ja kaksi poikaa Juha ja Antti-Pekka.

Harrastukset: - Ammattiyhdistystoiminta ja oman kotikaupunkini asiat. Vapaa-aikani kuluu pääosin perheen kanssa, mökkeillen ja kalastellen.

Oikein hyvää alkanutta toiminnallista syksyä

Liittosihteeri Arto Lapiolahti

Emäntä-siivooja, "kaikentekijä"

- Kuka olet?
- Olen Leila Arjasalo, 50 v., emäntä-siivooja Säkylän seurakunnasta, "tekee kaikkea", avioliitossa, 3 lapsen äiti ja 3 lapsen mummu.
- Mikä on kiinnostavinta työssäsi?
- Monipuolisuus, ihmisten kohtaaminen. Ei ole kahta samanlaista päivää, olen ollut seurakunnan töissä yli 13 vuotta.
- Entä työn varjopuolet?
- Työajat, ei säännöllistä työaikaa, painottuu viikonloppuihin. Ylityöt, vaikka niistä maksetaan.
- Arvostetaanko sinua naisena ja työntekijänä seurakunnassa?
- Kyllä, en ole kohdannut minikäänlaista erottelua. Meillä on naisenemmistö työyhteisössä.
- Vahvuutesi jaksamiseen työssä?
- Joustavuus. Perhe.
- Millainen on sinun työnkuva "pienessä seurakunnassa"?
- Siivoaminen virastossa eli kaikki toimistotilat, ja srk.talo. Työpaikkakahvit. Seurakunnan järjestämät kirkkokahvit ja kokouskahvitukset. Avustamista päiväkerhoissa.

Nyt koulutuksen myötä tuntiona sekä hautausmaan ja ulkoalueiden hoitoa. Eli tehdään kaikkea mitä tarvitsee.

- Millainen on unelmaseurakunta ja sen työntekijät?
- Se on oma seurakunta. Työntekijöitä olis vara pitää niin paljon että vois pitää vapaapäivät ajallaan.
- Millaisena koet oppisopimus-koulutuksen tähtäimenä tuntion ammattitutkinto?

- Mielenkiintoinen, antaa varmuutta ja paljon uutta tietoa ja taitoa hoitaa tuntion työtä. Myös jottain sellaista jonka vois poistaa.

- Mitä uutta olet oppinut koulutuksen myötä?
- Arvostamaan tuntion työtä.
- Lempivirtesi?
- Virsi 512. Perustelut: Konfirmaatiovirsi myös tehtävään siunauksessa laulettu.

Kari Hartikainen/Leila Arjasalo

KEHITYS KEHITTYY

Raudaskylän Kristillisen Opiston rehtori Ilkka Mattila on siirtynyt elokuussa Pieksämäelle johtamaan Sisälähetysseuran Oppilaitoksen ja Diakonia-ammattikorkeakoulun kehittämisyksikköä. Pieksämäen oppilaitoskokonaisuudessa opiskelee noin 900 toisen asteen ammatillisen, vapaan sivistystyön ja ammattikorkeakoulun opiskelijaa.

Uusien latujen avaamista

Sisälähetysseuran Oppilaitoksella on pitkä historia. Sisälähetysseura aloitti Sortavalassa 1894 diakonissakoulutuksen ja 1901 diakonikoulutuksen. Viimeksi mainitussa työssä oppilaitos oli edelläkävijä.

Oppilaitos haluaa tänäänkin olla uusien latujen aukaisija. Siksi oppilaitoksen kamppukselle on perustettu uusi yksikkö kehittämistyötä varten. Kehittämisyksikön toiminta nousee oppilaitoksen omistajan Kirkkopalveluiden perustehtävästä käsin. Kirkkopalvelut edistää kansankirkon uudistumista, sosiaalista vastuuta ja kristittyinä kasvamista. Haluamme olla kokoava voima seurakuntien työn tukemiseksi, yhteiskunnallisen vastuun vahvistamiseksi ja arjen kristillisyyden kasvattamiseksi.

Monesti kuulee sanottavan, että kehitys kehittyy. Kehitystäkin on monenlaista: negatiivista ja positiivista. Jotta kehitys ei olisi omalaksista, sille täytyy asettaa tavoitteet ja etsiä kehittämistyölle muodot. Vasta tällöin on kyse kehittämistoiminnasta, jolta voidaan odottaa myönteistä. Tähän haasteeseen vastaamaan tarvitaan kehittämiseen erikoistuneita organisaatioita.

Kehittämispäällikkö Ilkka Mattilan johtaman kehittämisyksikön tehtävät alkavat hahmottua. Yksikkö tu-

kee kansankirkon ja kansalaisyhteiskunnan toimintaa kehittämällä työelämän koulutus- ja palvelutuotteita. Oppilaitoksen näköalat eivät saa kaventua, eikä se saa irtautua toimintaympäristönsä todellisuudesta. Tehtävämme on tunnistaa sisäiset ja ulkoiset asiakastarpeet siten, että kykenemme vastaamaan toiminta-alueen tarpeisiin nopeasti, joustavasti ja tulevaisuutta ennakkoiden. Kehittämisyksikkö koordinoi ja tukee toimintaverkostonsa luovuuden ja osaamisen kehittämistä valmiiksi koulutus- ja palvelutuotteiksi.

Sisälähetysseuran Oppilaitoksen ja Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksikön yhteinen kehittämisyksikkö tekee laaja-alaisesti työtä ammatillisen täydennyskoulutuksen ja projektien parissa. Pieksämäellä on lähdetty ideoimaan ja toteuttamaan laajoja projekteja mm. EU:n ja Suomen itsenäisyyden juhlarahaston SITRA:n tuella. Projekteilla rakennetaan hyvinvointia, koulutusta ja palveluita tulevaisuutta silmällä pitäen.

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen

Ilkka Mattila on osallistunut suntion ammattitutkinnon kehittämiseen niin tutkinnon perusteiden, oppilaitoskohtaisten opetussuunnitelmien kuin tutkintotoimikunnan

näkökulmasta. Sisälähetysseuran Oppilaitos ja samalla tontilla toimiva Diakonia-ammattikorkeakoulun yksikkö kehittävät aktiivisesti koulutustoimintaa.

Nykyinen ammatillinen koulutus ja ammattikorkeakouluopetus nousevat vahvasti työelämän tarpeista. Kaikessa työssä – myös kirkollisissa ammateissa – näkyvät samat piirteet. Ammattitaito, -identiteetti ja -etiikka luovat koulutuksen perustan. Inhimillisiä, sosiaalisia taitoja tarvitaan aina. Nykyaikaisen ammatillisen koulutuksen on annettava valmiuksia vuorovaikutukseen, tiimityöhön ja oman työn kehittämiseen. Sen on tuettava kasvua.

Työelämä on kuitenkin alituisessa muutoksessa, siksi oppiminen ei saa jäädä vain koulunpenkille. Haasteemme on oppia työelämässä läpi elinikäemme. Oppimistaidot ja työssä jaksamisen valmiudet on omaksuttava jo varhain. Koska ammatti-ihmisen kouluttaminen on kallista, koulutuksen tulee antaa juuri mainittuja taitoja, joilla pärjätään alati muuttuvassa ja monimutkaistuvassa työelämässä. Täydennyskoulutus turvaa kykyämme muuttua.

Voidaksemme turvata työllisyyttä, työvoiman liikkuvuutta ja työntekijän urakehitystä, koulutuksen tulee antaa laaja-alaista osaamista. Erikoistuminen seuraa myöhemmin. Erityisesti suurissa työyhteisöissä joudutaan erikoistumaan tiettyihin tehtäviin, mikä näkyy myös kirkonpalvelijakunnan tehtävämikkeiden moninaisuudessa.

Kun koulutetaan ammatillaisia kirkon työhön, liikutaan herkällä alueella. Yhteiskunta asettaa tutkinnoille omat odotuksensa. Myös kirkko työelämätahona odottaa myös paljon. Työntekijän tulee olla "sinut" kirkkomme parituhatuoti-

sen historian, perinnön ja opetuksen kanssa. Tarvitaan herkkyyttä ja pieteettiä toimia seurakunnan arjessa ja juhlassa, ihmisten erilaisissa elämäntilanteissa. Kirkko edellyttää arvoihinsa sitoutumista, mutta myös yhteiskunta arvostaa arvoosaamista.

Nykyaikainen ammatillinen koulutus elää tiiviissä vuorovaikutuksessa työelämän kanssa. Opetus ei enää tapahdu vain oppilaitoksen seinien sisällä, vaan työpaikat ovat kiinteä osa oppimisympäristöä. Tämä varmistaa myös teorian ja käytännön muuntamisen oikein suoritetuksi työksi vaihtelevissa tilanteissa. Se turvaa opiskelijan ongelmanratkai-

sutaitojen kehittymisen. Juuri näistä syistä Sisälähetysseuran Oppilaitos on panostanut suntuoiden oppisopimuskoulutukseen.

Tarvitaan yhteistyötä

Taloudelliset ja henkilöstöresurssit kaikkialla yhteiskunnassa ovat pitkästä nousukaudesta huolimatta tiukilla. Yhteiskuntamme rakennemuutosalueilla – maaseudulla ja monissa kaupungeissakin – tulevaisuuden- ja elämänusko ovat koetteilla. Monet sosiaaliset ongelmat ovat niin monimutkaisia, että niitä ei ole mielekästä yrittää ratkoa yksin. Työtä kannattaa tehdä toivon näyt silmissä. Ratkaisut ongelmiin

on löydettävissä.

Iikka Mattila kertoo uskovansa verkostoitumiseen. Erilaisten organisaatioiden kannattaa hakeutua yhteen ratkomaan kipeitä sosiaalisia ongelmia. Yhdessä tekemällä löydämme malleja, joilla ihminen voidaan kohdata kokonaisuutena. Yhdessä toimimalla saamme aikaan vaikuttavuutta. Yhdessä panostamalla minkään osapuolen yksittäis-satsaus ei nouse ylivoimaisen suureksi. Kunnat ja elinkeinoelämä ovat tämän huomanneet. Iikka Mattila haluaa kutsua seurakuntia ja niiden henkilöstöä mukaan yhteiseen kehittämistoimintaan.

Juuri nyt

Joku on hyvin ylpeä sinusta

Joku ajattelee sinua

Joku välittää sinusta

Joku kaipaa sinua

Joku haluaa puhua sinulle

Joku haluaa olla kanssasi

Joku haluaa pitää sinua kädestäsi

Joku toivoo sinun löytävän hänet

Joku ajattelee että sinä olet lahja

Joku rakastaa sinua

Joku ajattelee sinua ja hymyilee

Jotkut haluavat jakaa unelmansa kanssasi

Jotkut haluavat pitää sinua käsivarsillaan

Jotkut haluaisivat pysäyttää ajan vuoksesi

Jotkut eivät voi odottaa nähdäksesi sinut

Joku valvoi koko yön ajatellen sinua...

Lämmin paikka

Sattui erään kunnan vanhainkodin vuodeosastolla. Muuan iäkkäämpi mummeli alkoi tehdä kuolemaa. Paikalle kutsuttiin seurakunnan uusi, nuori kirkkoherra. Hän alkoi johdatella keskustelua tuonpuoleisiin ja valinnan tekemiseen:

– On kaksi tietä, toinen vie alas kuumuuteen, toinen ylös taivaan iloon, pappi selvitti.

Mummeli alkoi kovasti kysellä sen kuumen paikan perään. Kirkkoherra meni ymmälleen ja tokaisi lopulta:

– Mutta ette kai te sinne kuumaan ole menossa!

Mummeli vastasi:

– Ka veikkonen, sinnepä hyvinkin. Missä on lämmin, siellä se on vanhan hyvä olla.

Terminologista sekaannusta

Seurakunnan nuorempi papisto ehdotti, että alettaisiin kutsua seurakuntalaisia ja jumalanpalvelusvieraita asiakkaisiksi. Kirkkoherra kovasti kummeksui ehdotusta:

– Olettekos te pojat ihan tosissanne?

– Tietysti, selitti nuorempi papisto. Termi korostaa meidän ammatillisuutta ja luontevaa vuorovaikutusta kentän kanssa.

Kirkkoherra raapi korvantaustojaan ja huokaisi:

– Jos seurakuntalaiset olisivat asiakkaita, niin mitä te siinä tapauksessa olisitte. Taivaan armon myyntiedustajia, vai?

KESKI-SUOMEN ALAOSASTON

SYYSKOKOUS tiistaina 16.10. 2001 klo 13.00 uudistuneessa Vaajakosken kirkossa.

Mukana mm. hallituksen jäsen Jaakko Lampinen ja SVTL:n liittosihteeri Arto Lapiolahti.

Luvassa kahvit + muuta tarjottavaa. Tervetuloa.

Toimikunta

PIRKANMAAN ALAOSASTON

KOKOONTUMINEN keskiviikkona 10.10.2001 klo 18.30 Vatialan seurakuntakodilla, Holvastintie 6.

Keskustelua ja käsitellään v. 2000 tilit ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille.

Tuomas Leminen 050 539 3259, fax (03) 454 0030.

Toimikunta

Kuoleman kanssa kasvokkain

“Kuolema kuuluu ihmisen osaan. Uuden elämän syntyminen ja kuolema kulkevat rinnakkain tässä maailmassa. Koko luomakunta on katoavainen. Jokaisen meistä on lähdeittävä täältä kerran. Kuolema on lopullinen ja tuntematon, ja siksi tunnemme pelkoa, kun ajattelemme sitä.” (Hautaansiunaamisen kaavan puheesta, vuoden 2001 ehdotus kirkollisten toimitusten kirjaksi).

Kuolemanpelko on tuttu tunne myös meille, jotka työssämme joudumme usein kuoleman kanssa kasvokkain. Pelon tunnistaa erityisesti silloin, kun vainaja on samanikäinen, oman lapsen ikäinen tai omien vanhempien ikäinen. Kuolema tuntuu juuri noissa tilanteissa tulevan kohti ja nostavan mieleen kysymyksen, milloin on minun vuoroni lähteä tai milloin on minun vuoroni surra ja itkeä jotain läheistäni.

Pelko on terve tunne. Toisaalta se pitää meidät elämässä kiinni. Toisaalta se saa meidät ajattelemaan omaa kuolemaamme, hyväksymään sen, että kuolema kuuluu ihmisen osaan.

Mitä perusteellisemmin olemme työntekijöinä pohtineet omaa suhdettamme kuolemaan, sitä levollisemmin voimme kohdata surevia omaisia työssämme. Tällaiseen pohdintaan tarjoutuu mahdollisuus sekä koulutuksessa että työohjauksessa, johon toivoisi yhä useam-

man kirkonpalvelijankin voivan osallistua.

Surevan kohtaamisesta

Empatia on kykyä eläytyä toisen mielentilaan, kykyä asettua toisen ihmisen asemaan. Empaattinen ihminen on luja ja lämmin. Vaikka empatia tarkoittaa sananmukaisesti käännettynä tuskan sisällä olemista, meidän ei työntekijöinä pidä ottaa omaisten surua kannettavaksemme. Mutta empaattisuus luo turvallisuutta tilanteeseen, joka on monille outo ja hämmäntävä.

Siinäkin tilanteessa on hyvä muistaa Jeesuksen vuorisaarnan neuvo, ns. kultainen sääntö: “Kaikki, mikä tahdotte ihmisten tekevän teille, tehkää te heille.” (Matt 7:12)

Suru on jokaisen omaa, mutta me voimme kulkea surevan rinnalla sen matkan ajan, jossa tiemme kohtaavat: kun vainaja tuodaan kylmiöön, kun järjestämme hautapaikkaa koskevia asioita, kun tarjoamme omaisille mahdollisuuden katsoa vainajaa, kun valmistelemme ja toimitamme hautaansiunaamisen, kun hoidamme muistotilaisuuden järjestelyjä jne.

Näissä tilanteissa lohdutuksen sanat ovat monesti hukassa eikä niitä juuri kaivata. Jos työntekijä

osaa laulaa, hän voi tarjoutua aloittamaan virren avatun arkun äärelle. Sitä olen monien omaisten kuulut arvostavan. Virsikirjan liiteosassa on myös sopivia psalmeja tai rukouksia, joiden lukemiseen ei tarvita pappia. Omaiset voivat lukea niitä itsekin, kunhan vain tietävät, mistä ne löytyvät.

Rituaalien kautta surutyön alkuun

Erilaisten symbolien ja rituaalien merkitys on keskeinen surutyön alkuvaiheessa. Ne auttavat näkemään tapahtuneen osana suurempaa kokonaisuutta ja antavat menneiden sukupolvien hyväksi kokemaa välineitä käsitellä tapahtunutta. Näen tämän usein siinä muutoksessa, joka omaisissa tapahtuu hautaansiunaamisen aikana: kappelin lohduton itku vaihtuu muistotilaisuuden kiitolliseksi muistelemiseksi. En tarkoita sitä, etteikö omaisen itkisi ja kaipaisi vainajaa vielä hautajaistenkin jälkeen, vaan sitä, että kirkolliset tavat sanoittavat ihmisten surua ja tuovat siihen lohtua, joka auttaa jaksamaan.

Kirkolliseen hautaansiunaamiseen liittyviä symboleja ovat sanomakellojen soitto, jolloin kirkossa-kin palavat kynttilät, arkkuaan laittaminen, saattohartaus, vainajan

**Jaana Marjanen
Kappalainen
Kuopion
Puijon seurakunta**

käyttäminen kotipihalla (ulosveitsuu), hautajaiset ja esirukous vainajan ja omaisten puolesta jumalanpalveluksessa.

Vainajan hyvästelystä on suuri apu surutyössä, mutta sen on tapahduttava turvallisessa ja esteettisesti kauniissa tilassa eikä siihen saa pakottaa ketään. Ystäväni kertoi, kuinka häntä pelotti mennä katsomaan kuollutta isäänsä, mutta miten vapauttava kokemus se olikaan. "Tajusin, mitä kuolema on. Siinä arkussa oli vain isän kuoret, mutta isän elämä jatkuu toisessa todellisuudessa", ystäväni puki sanoiksi uskonsa ikuisen elämään Jumalan luona.

Jos kuolema on ollut traaginen esimerkiksi niin, että kasvoja ei enää voi tunnistaa, omaiset voisivat saada mahdollisuuden silittää vaikkapa vainajan kättä. Hyvästelyn tarkoitus on tehdä kuolema todeksi. Myös lapset voivat osallistua, kun mukana on turvallinen aikuinen ja kun etukäteen on puhuttu, mis-

tä on kyse.

Myös surutyön myöhemmissä vaiheissa symbolit ovat tärkeitä, kuten kukkien ja kynttilöiden vieminen haudalle ja pyhäinpäivän kirkkoiltoihin osallistuminen. Valokuvien katseleminen ja kirjeiden lukeminen täyttävät vähitellen muistolla sitä tyhjää paikkaa, jonka vainaja on jättänyt läheistensä sydämiin.

Surutyö on pitkä prosessi, joka voi kestää vuosia. Monet sanovat, että ensimmäinen vuosi on vaikein, koska vuodenkierto, sen juhla-ajat ja vuodenaikojen vaihtuminen nostaa mieleen kaiken yhdessä eletyn ja yhdessä koetun. Mutta ilman surutyötä kuolema jää traumaattiseksi luopumiseksi, jonka seuraukset voivat olla arvaamattomat.

Siksi meidän on kirkon työntekijöinä hyvä auttaa kohtaamiamme surevia ottamaan pieniä askeleita surutyön tiellä erityisesti alkuvaiheessa, jossa useimmiten heitä kohtaamme ja jossa he monesti ovat vielä surun aiheuttaman sho-

kin järkyttämiä. Tässä kirkolliseen hautaansiunaamiseen liittyvät symbolit ja rituaalit ovat verraton työväline.

Syvimmältään ne kertovat työmme tarkoituksesta ja päämäärästä. Meidän elämämme on Jumalan lahjaa ja päiviemme määrä on hänen kädessään. Kun aikamme ihmisten maailmassa täyttyy, Vapah-taja on valmistanut meille asuinsijan Jumalan luona.

*Jokainen kuolema
jokainen läheisen tai ystävän lähtö
jokaiset hautajaiset
valmistavat meitä kohtaamaan
oman kuolemamme*

*Mitä useammin
läheisen tai ystävän kuolema
on meidät pysäyttänyt
sitä enemmän meillä on niitä
jotka jo ovat perillä
jotka odottavat meitä
siellä minne me kyllä
tiedämme tien... (Joh. 14: 1-6)*

Paniikki kirkossa

Oli joulukuun alkupäivät, talvisota oli juuri alkanut, kun menin vanhempieni kanssa nyt jo luovutetulle alueelle jääneen seurakuntani kirkkoon. Sinä sunnuntaipäivänä oli niin sanottu usvapakkaspäivä. Usva oli laskeutunut hyvin alas, peittäen kirkontorninkin melkein kokonaan.

Kirkonmäelle kokoontuneet ihmiset tuntuivat olevan hyvillään, kun on näin sumuinen sää, eihän ne rysänkoneetkaan nyt näe lentää. Näillä samoilla sanoilla pappikin aloitti saarnansa: "Kuka tietää milloinkaan saamme ja saammeko milloinkaan

kokoontua enää tähän herranhuoneeseen. Nyt oli säiden valtias meille armollinen." Ihmiset olivat jo tuskaantuneet alituisen annettuihin ilmavaaramerkkeihin, kun ei tiennyt tulevatko koneet tänne vai menevätkö paremmille apajille.

Kirkkoväki kuunteli kuitenkin korvat höröllään ulkoa kuuluvia ääniä, ehkä tarkemmin kuin papin saarnaa. Sitten kuului äkkiä kova huuto, kaasua, ja huutaja näytti kädellään kohti ikkunaa. Ikkunan takana näkyi tosiaan harmaa vaippa jota tuuli liikutteli. Toisienkin kirkossa

olevien herrnot olivat herkäät tämänöiseen sanomaan, kaikki ryntäsivät kohti ovea, hyvä että eivät heikoimmat jääneet jalkoihin.

Kun tulimme ulos niin siellä suntio lohdutteli, ettei tämä kaasua ole tappavaa. Se on savua, joka tulee kirkon savupiipusta, tuuli painaa sitä vasten kirkon ikkunaa. Kun asia näin onnellisesti selvisi menivät ihmiset takaisin kirkkoon jatkamaan jumalanpalvelusta.

M. P.

Alueyhdistysten neuvottelukunta Ahvenanmaalla

SVTL:n alueyhdistysten Neuvottelukunnan kokous pidettiin perjantaina 14.9.2001 Ahvenanmaalla Maarianhaminan seurakunnan kurssikeskuksessa Lembötössä.

Kokouksessa käsiteltiin alueyhdistyksien tekemiä aloitteita suuri määrä, n. 15 kpl. Lähes kaikki menee edelleen liittohallituksen ja valtuuston käsittelyyn ja edelleen sopimustavoitteiksi seuraaviin neuvotteluihin liiton ja KISV:n kanssa.

Kokousväki tutustui viikonlopun aikana mm. Maarianhaminaan, Kastelholman linnaan, etanoiden kasvatukseen, Ålvados -omenaviinitilaan. Sunnuntaina oli Sana-jumalanpalvelus Föglön keskiaikaisessa kirkossa saaristossa ja tiukkaa koulutusta laivalla menen-tullen. Kaikkiaan kokoukseen osallistui 42 henkilöä.

**Savon alueyhdistyksen pj.
Kari Hartikainen**

Kokoukseen osallistuneita kirkonpalvelijoita kuvassa vas. Tapio Aho, Kari Hartikainen, Anna-Liisa Tikkala, Päivi Kylä-Heiko, Hilikka Heliö-Virtanen, Helena Tuulaniemi, Matti Löppönen, Arvo Katajamäki, Tuomas Leminen ja Sakari Takalo-Eskola.

**Kiitos Sinulle,
joka osaltasi autoit ja vaikutit
Kirkonpalvelijat ry:n opinto- ja
koulutuspäivien onnistumiseen
Lappeenrannassa 26.-27.6. 2001
yhdessä Etelä-Karjalan alaostaston
juh latoimikunnan kanssa.**

**Kirkonpalvelijat ry:n hallitus
Seppo Pyykkönen Kari Hartikainen**

Keitä ne on ne sankarit !

Hallitus on myöntänyt kultaiset ansiomerkit vuosikokouksessa 26.6.2001 seuraaville:

<i>Osmo Nissi</i>	<i>Hämeenlinna</i>
<i>Jouko Leinikka</i>	<i>Lappeenranta</i>
<i>Veli Rehn</i>	<i>Saimaanharju</i>
<i>Heikki Niemi</i>	<i>Lohtaja</i>
<i>Vuokko Salo</i>	<i>Kälviä</i>
<i>Riitta Keskitalo</i>	<i>Toholampi</i>
<i>Perttu Hanhisuanto</i>	<i>Saloinen</i>
<i>Hannu Saari</i>	<i>Hämeenlinna</i>
<i>Aino Koivukangas</i>	<i>Turku</i>
<i>Valma Kiuttu</i>	<i>Oulu</i>
<i>Tuomas Leminen</i>	<i>Ikaalinen</i>
<i>Jyri Kauppinen</i>	<i>Stormi</i>

JYVÄSKYLÄN KRISTILLINEN OPISTO

KURSSITARJONTA 2002

JUMALANPALVELUSELÄMÄ JA SPIRITUALITEETTI

Jumalanpalvelus - Suntio valmistaa tilan Jumalan ja ihmisen kohtaamiselle 12.-16.8.2002
2300 mk

Kirkon ja esineistön symboliikka - Puhetta silmille 20.-21.8.2002 1050 mk

Kirkolliset toimitukset - Pyhät portit elämänkaareissa 22.-23.8.2002 1050 mk

Kukkien kieltä - Kirkko kauniiksi leikkokukin ja viherkasvein 29.-30.8.2002 1050 mk

Kirkon esineistö - Kallisarvoiset esineet ja tekstiilit 10.-12.12.2002 1400 mk

SELUNHOITO

Ajankohtaisuus ja jaksaminen kirkonpalvelutyössä oleville 11.-15.2.2002 2300 mk

Voimia jaksamiseen - Oma kunto-ohjelma 4.-6.3.2002 1400 mk

Sukellus sielunhoidon sisimpään - Sielunhoidon perusteet suntioille 11.-13.11.2002 1400 mk

VUOROVAIKUTUSTAILOT, LUOVA TOIMINTA

Vihersisustaminen 19.-21.8.2002 1400 mk

JOHTAMINEN, TYÖNOHJAUS JA KEHITYSTOIMINTA

Työnjohtokurssi - Esimiestaidot esiin kiinteistössä ja hautausmaalla a ja b

a. 8.-10.4.2002 + b. 2.-3.9.2002 a. 1400 mk, b. 1050 mk

Kohtaamispainotteinen työote 1 - Vuorovaikutustaidot 21.-23.10.2002 1400 mk

Kohtaamispainotteinen työote 2 - Tiimityötaidot kevät 2003 1400 mk

Kohtaamispainotteinen työote 3 - Ohjaustaidot kevät 2003 1400 mk

KIINTEISTÖNHOITO JA KIRKONPALVELUSTYÖ

Kiinteistöautomaatiikkaa suntioille ja muille kiinteistövästävälle 4.-8.2.2002 2300 mk

Yllättävät tilanteet asiakastyössä - Järjestyksenvalvojana toimiminen 16.-20.9.2002 2300 mk

Jäteongelmat ja ongelmajätteet - Myrkyt myrkkyyinä 3.-4.10.2002 1050 mk

Kahvitilaisuuden suunnittelu ja toteuttaminen I 21.-23.10.2002 1400 mk

LVI-laitteet kiinteistöissä 18.-22.11.2002 2300 mk

HAUTAUS- JA PUUTARHATYÖT

Raskaat työkoneet hautausmaalla 18.-20.3.2002 1400 mk

Hautausmaakulttuuri - Monikulttuuriset hautaustavat ja käsitykset kuolemasta 11.-12.4.2002
1050 mk

Viheralueiden pienkoneet talvisäilöön 12.-13.9.2002 1050 mk

Kokeneet hautausmaan työntekijät - Ajankohtaisuus ja jaksaminen 1.-3.10.2002 1400 mk

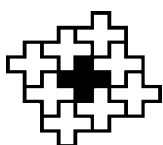
TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

Seurakunta ja media - Tiedottamisen keinot tutuiksi 11.-12.3.2002 1050 mk

Perustoimisto-ohjelmien käyttö asiakirjojen ja tiedotteiden luomisessa 5.-7.8.2002 1400 mk

ATK-perustaidot 30.10.-1.11.2002 1400 mk

Yhteensä 26 mielenkiintoista kurssia !

JYVÄSKYLÄN KRISTILLINEN OPISTO

Sulkulantie 28, 40520 JYVÄSKYLÄ
puh. 014-641 166, fax 014-641 478
toimisto@jko.org / www.jko.org

TERVETULOA OPINTO- JA KOULUTUSPÄIVILLE VAASAAN 25.–26.6. 2002

Hinnat: Kaksi yötä (tulo 24.6.); täysihoito. Osallistumismaksu 1400 mk, n. 235 €

Yksi yö; täysihoito. Osallistumismaksu 1100 mk, n. 185 €

Pelkkä osallistuminen (sis. ruokailut + osall.) 600 mk, n. 100 €

Tarkempi ohjelma ensi kevään Kirkonpalvelija-lehdessä ja nettisivuilla

osoitteessa www.kolumbus.fi/kirkonpalvelijat.ry

Huomioi tämä koulutus suunnitelmassa tänä syksynä !

Vaasa sijaitsee Länsi-suomessa Merenkurkun kapeimmalla kohdalla. Välimatka Suomesta Ruotsiin on vain 80 km. Vaasassa on 56 400 asukasta, joista 72 % on suomenkielisiä ja 26% ruotsinkielisiä. Liikenneyhteydet ulkomaille ovat hyvät ja kansainväliset virtaukset saapuvat kaupunkiin nopeasti.

Kaarle IX perusti Vaasan vuonna 1606, ja antoi kaupungille samalla sen kuninkaallisen nimen. Vanhan kaupungin keskuksena oli kirkko, raatihuone ja tori. 1600-luvulla syntyi koululaitos ja 1700-luvulla hovioikeus ja Suomen ensimmäinen kirjasto. Vuonna 1852 Vaasa paloi maan tasalle. Vaasassa oli tuolloin 3200 asukasta. Uusi kaupunki rakennettiin n. 7 kilometrin päähän meren äärelle ja se alkoi kehittyä nykyiseen muotoonsa. Vuonna 1918 Vaasa oli valkoisen Suomen pääkaupunki. Sen merkinä on Suomen vapaudenpatsas kauppatorilla, jääkäripatsas rantapuistossa ja vapaudenristi kaupungin vaakunassa.

Vaasan koululaitoksen juuret ulottuvat 1600-luvulle ja mm. Suomen kansallisrunoilija Johan Ludwig Runeberg kävi koulua Vaasassa. Tänä yliopisto on koulutuksen lippulaivana, mutta Vaasa on enemmän kuin yliopistokaupunki. Koulutus on pitkälle erikoistunutta. Vaasa on myös vilkas teatteri-, musiikki- ja kuvataidekaupunki. Tervetuloa Vaasaan !

Edellisen kerran kokoonnuimme Vaasassa 23.–24.6. 1970.

Kirkonpalvelija

N:o 3/2001
48. vuosikerta

Julkaisija/Tilaukset:

Kirkonpalvelijat r.y. - Kyrkotjänare r.f.
Puh./Fax: (017) 281 1697, GSM 050 520 7003
E-mail: kirkonpalvelijat@kolumbus.fi
<http://www.kolumbus.fi/kirkonpalvelijat.ry>

Lehden toimitus:
PL 421, 70101 KUOPIO
Toimitussihteeri Kari Hartikainen

Pankit: Merita Kuopio 202718-136346
Leonina 800015-252706

Toimituskunta:
Yhdistyksen hallitus
Seuraava lehti ilmestyy joulukuussa 2001.

Paino: Kuopion Painotuote Oy, Vuorikatu 42, 70100 Kuopio.
E-mail: kuopion.painotuote@kolumbus.fi

ISSN 0 355-8258